

Resume

I løbet af de sidste 30-40 år er der blevet iværksat en række sprogpoltiske projekter i den offentlige sektor, dvs. projekter der har haft til hensigt at regulere medarbejdernes sproglige adfærd (særligt skriftsprog) vha. bestemte midler og med bestemte mål for øje.

Det er imidlertid stærkt begrænset hvad der eksisterer af undersøgelser af effekterne af sådanne projekter. I afhandlingen gennemføres, med udgangspunkt i sociolingvistikken, traditionen for sproglig rådgivning og skriveforskningen, to casestudier af sådanne projekter iværksat i hhv. Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning (TMF) (2005-2007) og Danmarks Domstole (DD) (2003). Med udgangspunkt i en opfattelse af de to projekter som organisationsforandringsprojekter, undersøges det *hvilke tekstlige effekter* man kan påvise af projekterne, og *hvorfor* projekterne har haft en bestemt gennemslagskraft i forhold til de undersøgte tekster.

Tekstanalysen er en sammenlignende analyse af domme og breve fra *før* og *efter* gennemførelsen af de sprogpoltiske projekter. Teksterne er dels udvalgt med udgangspunkt i bestemte *enheder* (2 centre under TMF og to retter under DD), dels udvalgt med udgangspunkt i bestemte *skribenter* (i alt fire skribenter). Tekstanalyserne omfatter et korpus bestående af ca. 316.000 ord og gennemføres bl.a. vha. af det korpuslingvistiske analyseprogram WordSmith Tools. Der anvendes tre forskellige analytiske strategier: en top down-, en nuancerende og en eksplorativ analysestrategi. Tekstanalyserne viser at teksterne *ikke* har ændret sig nævneværdigt i forlængelse af de sprogpoltiske projekter.

Spørgsmålet om *hvorfor* projekterne ikke har haft en mere markant gennemslagskraft i forhold til de analyserede tekster besvares, med udgangspunkt i et symbolistisk perspektiv på organisationskultur, i en analyse af centrale aktørers *fortolkninger* af de sprogpoltiske projekter. Data består af interviews, observationer og interne dokumenter om de sprogpoltiske projekter.

I begge organisationer identificeres tre centrale aktørniveauer, nemlig det centrale niveau (initiativtagere til projekterne), det semilokale niveau (ledelser for de enkelte organisatoriske enheder) og det lokale niveau (skrivende medarbejdere). I hver af de to organisationer identificeres en række faktorer der har begrænset projekternes gennemslagskraft: I DD drejer det sig bl.a. om dommernes stærke betoning af deres uafhængighed, i TMF har man fra centralt hold bl.a. fokuseret på modtagernes (formodede) behov uden at få overbevist de skrivende medarbejdere om at modtagerne faktisk har bestemte problemer som de sprogpoltiske projekter kan løse.

Afhandlingen afsluttes med en diskussion af de rådgivnings- og forskningsmæssige implikationer af resultaterne. Blandt de centrale konklusioner er at WordSmith Tools *ikke* umiddelbart er et anvendeligt redskab for sproglige rådgivere i deres daglige arbejde. Til gengæld viste udgangspunktet i forskellige aktørers fortolkninger af de sprogpoltiske fortolkninger sig at være en særdeles frugtbar tilgang til forsøget på at forstå hvorfor de undersøgte sprogpoltiske projekter ikke har haft større gennemslagskraft i forhold til de analyserede tekster.